



Till  
Socialtjänstnämnden

## **Slutrapport från projektet "Utredning och uppföljning i samarbete med klienten"**

(1 bilaga)

### **Förslag till beslut**

1. Socialtjänstförvaltningen beslutar godkänna rapporten.
2. Rapporten skickas till Länsstyrelsen i Stockholms län.
3. Paragrafen justeras omedelbart.

Dag Helin

Rita Kahn

### **Sammanfattning**

Enheten för hemlösa har fått projektmedel från länsstyrelsen under två år med sammanlagt 990 tkr för att införa en systematisk utredningsmetodik i klientarbetet.

### **Bakgrund**

Stödteamet för män på Enheten för hemlösa har i sitt utvecklingsarbete ansökt om projektmedel från Länsstyrelsen i Stockholms län år 2004 för att förstärka implementeringen av systematiska utredningar. Länsstyrelsen beviljade totalt 990 tkr under två år. Syftet med projektet var att införa systematisk utredning i en arbetsallians med den enskilde klienten, parallellt som motivation till förändring förstärks samt att arbetet i högre grad skulle baseras på empirisk grundad kunskap.

### **Ärendets beredning**

Ärendet har beretts inom Individorienterade verksamheter.

### **Sammanfattning av rapporten**

Det finns ett stort behov av att utveckla socialtjänstens sätt att utreda och bedöma människor med missbruksproblem, att utveckla metoderna för att följa upp de egna insatserna och att i högre grad än hittills basera utredningsarbetet på empiriskt grundad kunskap.

De metoder som i huvudsak använts för att utredningsarbetet ska bli systematiskt och även medverka till att en arbetsallians skapas är Addiction Severity Index (ASI), som är en strukturerad utredningsteknik och Motiverande Samtal (MI), som är en samtalsmetodik och ett förhållningssätt. Båda metoderna är väl utprovade och adekvata.

Under de två projektåren har Stödteamet för män arbetat för att få dessa metoder att bli en naturlig del av arbetet. Detta implementeringsarbete har kommit att handla om aktiv arbetsledning och stöd från en projektsamordnare, att konstruera planer och mer eller mindre konsekvent följa dessa, möten och planeringsdagar med hela arbetsgruppen, utbildningar och uppföljningar samt att delta i konferenser och utbildningar för missbruksvården i Stockholm. Dessutom har ett stort arbete lagts ner på ta fram statistik på olika sätt.

Efter två års arbete har stödteamet infört en systematisk utredningsmetodik i klientarbetet som omfattar alla socialsekreterare i arbetsgruppen och de klienter som kommer som nybesök eller blir återaktualiserade. Utredningsmaterialet utgör en grund för planering av insatser och uppföljning av klientinsatser. Stödteamet har också ökat sin förmåga att skapa en arbetsallians med den enskilde klienten samt fått ökad kunskap och förmåga att arbeta med motivationsprocesser. Utredningsmaterialet ger även gruppstatistik om teamets målgrupp som kan användas för att utveckla verksamheten.

Efter att ha arbetat med att införliva dessa metoder i det dagliga arbete har stödteamet dragit följande lärdomar som kan ha allmän giltighet i socialtjänstens missbrukarvård när enheter ska införliva – förändra sitt utredningsarbete. Stödteamets erfarenheter av projektet är sammanfattningsvis:

- Vad som behövs för att lyckas i ett implementeringsarbete i en arbetsgrupp är beroende av var i en förändringsprocess arbetsgruppen befinner sig.
- Kunskap genom utbildningar/kurser räcker för det mesta inte alls för att kunna omsätta kunskapen i det vardagliga arbetet.
- Det krävs en långsiktig plan, struktur och uppföljning av detta över tid som ansvarig chef håller i. Dessutom måste en person understödja en förändringsprocess och bidra till att upprätthålla den i det vardagliga arbetet. Det kan vara en fördel om detta är en annan person än chefen.
- Handläggare måste få möjlighet att öva sig i metoderna under minst ett halvt år. Det behövs en viss frekvens i övningarna.
- När man behärskar ASI som teknik, behöver man i det enskilda klientarbetet fördjupa användningen av ASI genom att analysera materialet och använda det som ett bedömningsunderlag för att göra arbetsplan/vårdplan, där både motivationsaspekter, prioriteringsordning, tidsplan och vem som gör vad framkommer.

- Stödteamet behöver utveckla ett systematiskt sätt att dokumentera de insatser klienterna erhållit under den tid som förflutit mellan grundintervjun och uppföljningsintervjun för att få en ökad kännedom om vad som gynnar förändring för olika klientgrupper. Teamet behöver använda den kunskap som framkommer på gruppnivå för att utveckla verksamheten. Denna information kan användas för en strategisk utveckling av socialt arbete.
- Det är viktigt att utvecklingen blir en del av det reguljära arbetet. Målen och kriterierna för utvecklingsarbetet ska vara både mät- och upplevelsebara för personalen. Man behöver kunna följa verksamhetens utveckling kontinuerligt och uppleva en positiv professionell utveckling av arbetet.
- Det behövs någon form av tydliga belöningssystem som stimulerar utvecklingsarbete och förnyelse.

Med ett systematiskt sätt att utreda klienter, i samarbete med dem, är det stödteamets förhoppning och vision:

- att både individers och gruppers behov kan lyftas fram
- att det sker på ett sådant sätt att kunskapsunderlaget får tyngd
- att det på sikt kan medverka till ökade resurser för klientverksamheterna utifrån kartlagda behov
- att verksamheten kan utvecklas efter målgruppens behov samt
- att lättare kunna påvisa att socialtjänsten kan bidra till en positiv förändring för klienterna genom ett strukturerat arbetssätt.

### **Förvaltningens synpunkter**

Stödteamet för män på Enheten för hemlösa har med hjälp av projektmedel från länsstyrelsen genomfört ett utvecklingsarbete genom att införa en systematisk utredningsmetodik i klientarbetet. Arbetsmetoden är nu införlivad i det dagliga arbetet på teamet.

Positiva effekter av utvecklingsarbetet är bland annat att handläggarna fått ökad kunskap och förmåga att arbeta med motivationsprocesser. Arbetet med ASI innebär också att handläggarna ser till klientens hela livssituation mot ett tidigare fokus på missbruket. Hjälpinsatserna planeras i högre grad än tidigare tillsammans med klienten och man börjar förändringsarbetet där klienten är och inom det livsområde klienten anser vara viktigast.

En annan positiv effekt är att utredningsmaterialet ger användbar statistik om klientgruppen som kan användas för uppföljning och utveckling av verksamheten, vilket förvaltningen anser vara mycket värdefullt.

### **Bilaga**

1. Utredning och uppföljning i samarbete med klienten. Rapport från ett tvåårigt projekt i samarbete med Länsstyrelsen i Stockholms län. Anna-Lena Cronqvist och Kristina Öberg Östergren, Socialtjänstförvaltningen 2007-01-25.